

LUONNOS

Hallituksen esitys eduskunnalle Ahvenanmaan mediamaksun vähennyskelpoisuutta verotuksessa sekä eräiden luonnon- ja vesiensuojeluun tähtäävien tukitoimenpiteiden verovapautta koskevaksi lainsäädännöksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan lisättäväksi tuloverolakiin, elinkeinotulon verottamisesta annettuun lakiin sekä maatilatalouden tuloverolakiin säännökset Ahvenanmaan mediamaksun vähennyskelpoisuudesta tuloverotuksessa.

Lisäksi ehdotetaan lisättäväksi tuloverolakiin, elinkeinotulon verottamisesta annettuun lakiin sekä maatilatalouden tuloverolakiin säännökset luonnonsuojelulain sekä vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain mukaisten eräiden luonnon- ja vesiensuojeluun tähtäävien tukitoimenpiteiden verovapaudesta.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2021. Ahvenanmaan mediamaksua koskevia säännöksiä sovellettaisiin ensimmäisen kerran verovuoden 2021 verotuksessa. Luonnon- ja vesiensuojeluun tähtäävien tukitoimenpiteiden verovapautta koskevia säännöksiä sovellettaisiin takautuvasti verovuodelta 2020 siltä osin, kun tukitoimenpiteitä on toteutettu jo vuoden 2020 aikana.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
PERUSTELUT	3
1 Asian tausta ja valmistelu	3
2 Nykytila ja sen arviointi.....	4
4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset	6
4.1 Keskeiset ehdotukset.....	6
4.2 Pääasialliset vaikutukset.....	8
5 Muut toteuttamisvaihtoehdot	9
5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset.....	9
6 Lausuntopalaute	9
7 Voimaantulo	9
8 Suhde muihin esityksiin.....	10
8.1 Esityksen riippuvuus muista esityksistä.....	10
9 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys	10
LAKIEHDOTUKSET	12
1. Laki elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 6 ja 8 §:n muuttamisesta.....	12
2. Laki maatilatalouden tuloverolain 4 ja 6 §:n muuttamisesta.....	13
3. Laki tuloverolain muuttamisesta	14
LIITTEET	15
RINNAKKAISTEKSTIT	15
1. Laki elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 6 ja 8 §:n muuttamisesta.....	15
2. Laki maatilatalouden tuloverolain 4 ja 6 §:n muuttamisesta.....	16
3. Laki tuloverolain muuttamisesta	17

PERUSTELUT

1 Asian tausta ja valmistelu

Ahvenanmaan mediamaksu

Yhteisö, jonka kotikunta on Ahvenanmaan maakunnassa, ei ole velvollinen maksamaan yleisradioveroa. Ahvenanmaan maakuntahallitus on vahvistanut 4.12.2019 maakuntalain, *landskapslag* (2019:103) om *medieavgift*, *mediamaksulaki*, jonka perusteella yhteisö, jonka kotipaikka on Ahvenanmaalla, on velvollinen maksamaan maakunnalle asiallisesti yleisradioveroon rinnastettavaa mediamaksua. Ahvenanmaalla ja muussa valtakunnassa toimivien yhteisöjen välisen verokohtelun yhdenvertaisuuden toteutumisen vuoksi ehdotetaan, että mediamaksu säädetään elinkeinotulon verottamisesta annetussa laissa (360/1968), jäljempänä *elinkeinoverolaki*, sekä maatilatalouden tuloverolaissa (543/1967) vähennyskelpoiseksi eräksi yleisradioveroa vastaavasti.

Myöskään luonnollinen henkilö, jonka kotikunta on Ahvenanmaan maakunnassa, ei ole velvollinen maksamaan yleisradioveroa. Ahvenanmaan mediamaksulain perusteella 18 vuotta täyttänyt, yleisesti verovelvollinen ja Ahvenanmaan maakunnassa asuva luonnollinen henkilö on puolestaan velvollinen maksamaan maakunnalle mediamaksua. Tuloverolain (1535/1992) 31 §:n 8 momentin mukaan henkilön yleisradiovero ei ole verotuksessa vähennyskelpoinen meno. Luonnollisten henkilöiden yhdenvertaisen kohtelun ja selkeyden vuoksi ehdotetaan säännöksen laajentamista koskemaan yleisradioveron lisäksi mediamaksua.

Ehdotus on valmisteltu valtiovarainministeriössä.

Eräiden luonnon- ja vesiensuojelullisten tukien verovapaus

Ympäristöministeriö on valmistellut muutoksia luonnonsuojelulakiin (1096/1996) sekä vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annettuun lakiin (1299/2004). Yhtenä osana näissä uudistuksissa on eräiden uusien luonnon- ja vesiensuojelullisten tukijärjestelmien luominen. Tässä lakiehdotuksessa tarkoitetut ympäristöministeriön valmistelemat ja ehdottamat uudet tuet ovat luonnonsuojelulain ehdotetun 1 a luvun mukaiset tuet, joista ensimmäisenä on tarkoitus toteuttaa perinnebiotooppien kunnostuksen ja hoidon tuki (HE 116/2020 vp). Vesien- ja merenhoidon toimenpiteiden edistämisen tukemisesta (HE 60/2020 vp) säädetään vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain 1 a luvussa. Ensimmäisenä tuen muotona toteutetaan viljelijöille suunnattu maatalousmaan kipsikäsittelynä myönnettävä tuki.

Laki vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain muuttamisesta (507/2020) sekä valtioneuvoston asetus maatalousmaan kipsikäsittelyyn vuosina 2020—2025 myönnettävästä tuesta (510/2020) ovat tulleet voimaan 1.7.2020. Hallituksen esitys luonnonsuojelulain muuttamisesta (HE 116/2020 vp) on annettu 27.8.2020. Ehdotetussa luonnonsuojelulain muutoksessa tukimuotokohtaiset tarkemmat säännökset perustuisivat valtioneuvoston asetuksiin, joista ensimmäinen koskisi perinnebiotooppien kunnostuksen ja hoidon tukea.

Kyseiset tuet ovat luonteeltaan pelkästään luonnon- ja vesien suojeluun tähtääviä eikä tukien saaja lähtökohtaisesti hyödy näistä tuista taloudellisesti. Tukien tavoitteiden turvaamiseksi ja epäselvyyksien välttämiseksi ehdotetaan, että kyseiset tuet säädetään verolainsäädännössä verovapaiksi.

Uusia tukitoimenpiteitä koskevat asiat on valmisteltu ympäristöministeriössä, jonka kanssa valtiovarainministeriö ja Verohallinto ovat tehneet yhteistyötä ehdotettujen tukien verotuskohtelun

arviomiseksi. Tukitoimenpiteiden verovapautta koskeva esitys on valmisteltu valtiovarainministeriössä.

2 Nykytila ja sen arviointi

Ahvenanmaan mediamaksu – yhteisöt

Elinkeinoverolain 8 §:n 1 momentin 19 kohdan mukaan yleisradioverosta annetun lain (484/2012) nojalla suoritettava yhteisön yleisradiovero on elinkeinotulon hankkimisesta johtunut vähennyskelpoinen meno. Maatilatalouden tuloverolain 6 §:n 1 momentin 14 kohdan mukaan yhteisön yleisradiovero on vastaavasti maatalouden tulon hankkimisesta johtunut vähennyskelpoinen meno.

Yhteisön yleisradioveroa ei määrätä yhteisölle, jonka kotikunta on Ahvenanmaan maakunnassa. Näitä yhteisöjä koskeva Ahvenanmaan maakunnan mediamaksulaki on tullut voimaan 1.1.2020 ja sitä sovelletaan ensimmäisen kerran verovuodelta 2021 toimitettavassa verotuksessa. Yhteisön mediamaksua on velvollinen suorittamaan elinkeinotoimintaa tai maataloutta harjoittava yhteisö, jonka kotipaikka on Ahvenanmaalla ja jonka verovuoden verotettava tulo on vähintään 50 000 euroa. Yhteisön mediamaksun määrä on 140 euroa lisättynä 0,35 prosentilla verotettavan tulon 50 000 euroa ylittävältä osalta. Yhteisön mediamaksun määrä on kuitenkin enintään 3 000 euroa. Yhteisön mediamaksu määrätään samoilla perusteilla ja saman suuruisena kuin yhteisön yleisradiovero ja se määrätään tuloverotuksen yhteydessä. Mediamaksu tilitetään Ahvenanmaan maakunnalle. Mediamaksua koskevassa maakuntalakiehdotuksessa (lagförslag 19/2018—2019, kohta 6.3.) on arvioitu vuoden 2015 verotustietojen perusteella, että verotuotto yhteisön mediamaksusta olisi noin 250 000—300 000 euroa.

Elinkeinoiminnasta suoritettavaa kunnallisveroa koskevan Ahvenanmaan maakuntalain muutoksella, landskapslag om ändring av 2 § landskapslagen om kommunalskatt för näringsverksamhet (2019:105), yhteisön mediamaksu on säädetty elinkeinotulosta vähennyskelpoiseksi menoksi maakunnan yhteisöverotuksessa. Maatilataloudesta suoritettavaa kunnallisveroa koskevalla Ahvenanmaan maakuntalain muutoksella, landskapslag om ändring av landskapslagen om kommunalskatt för gårdsbruk (2019:106), on vastaavasti säädetty, että yhteisön mediamaksu on maatalouden tulosta vähennyskelpoinen meno maakunnan maatalousverotuksessa.

Tuloverotuksessa yhteisölle lasketaan yksi verotettava tulo, jonka perusteella yhteisölle määrätään yhteisön tulovero. Myös ahvenanmaalaisille yhteisöille vahvistetaan yksi verotettava tulo samalla tavalla. Yhteisön tuloverot jaetaan valtiolle ja kunnille verotilityslaisissa (532/1998) säädettyjen prosenttimääraisten jako-osuuksien mukaisesti.

Yhteisön tuloveron lisäksi ahvenanmaalaiset yhteisöt ovat velvolliset suorittamaan Ahvenanmaan kunnallisveroa koskevassa maakuntalaissa, kommunalskattelag (2011:119) för landskapet Åland, säädetyn kunnallisveron Ahvenanmaalta ja muualta saamastaan tulosta. Ahvenanmaan kunnallisvero vastaa suuruudeltaan verontilityslaisissa säädettyä kuntien jako-osuutta yhteisöverosta. Ahvenanmaalaiselle yhteisölle myönnetään vapautus yhteisön tuloverosta tai Ahvenanmaan kunnallisverosta siten, että yhteisön suoritettavaksi jää yhteisön tuloveron kuntien jako-osuutta vastaavasta osuudesta Manner-Suomesta saatua tuloa vastaava osuus ja Ahvenanmaan kunnallisverosta Ahvenanmaalta saatua tuloa vastaava osuus.

Ahvenanmaan mediamaksu – luonnolliset henkilöt

Tuloverolain 31 § 8 momentin mukaan yleisradiovero ei ole luonnollisen henkilön verotuksessa vähennyskelpoinen erä. Vastaava säännös koskien Ahvenanmaan mediamaksua on säädetty maakuntalaissa, landskapslag om ändring av 9 § kommunalskattelagen för landskapet Åland (2019:107). Luonnollisten henkilöiden kotipaikasta riippumattoman yhdenvertaisen kohtelun ja selkeyden vuoksi ehdotetaan tuloverolain yleisradioveron vähennyskeltvottomuutta koskevan säännöksen laajentamista koskemaan yleisradioveron lisäksi mediamaksua.

Eräiden luonnon- ja vesiensuojelullisten tukien verovapaus

Ympäristöministeriössä on valmisteltu uudet luonnon- ja vesiensuojelulliset tuet liittyen luonnon monimuotoisuuden suojelun ja hoidon tukemiseen (HE 116/2020 vp) sekä vesienhoidon ja merenhoidon toimenpiteiden edistämisen tukeen, josta ensimmäisenä toteutetaan maatalousmaan kipsikäsittelynä myönnettävä tuki.

Luonnonsuojelulakiin on valmisteltu lisättäväksi uusi 1 a luku koskien luonnon monimuotoisuuden suojelun ja hoidon tukemista, jonka ehdotetun 6 a §:n nojalla ehdotetaan ensimmäisenä annettavaksi valtioneuvoston asetus perinnebiotooppien kunnostuksen ja hoidon tuesta. Kyseisen tuen tavoitteena on kunnostus- ja hoitotoimin edistää perinnebiotoopeille luonteenomaisen kasvillisuuden, kasviston ja eläinlajiston ekologista tilaa sekä turvata ja kohentaa perinnebiotooppien maisemallisia arvoja. Luonnonsuojelulain ehdotettu tukijärjestelmä toteuttaa osaltaan pääministeri Sanna Marinin hallituksen hallitusohjelmaan sisältyvää Helmi-elinympäristöohjelmaa.

Lisäksi hallituksen esityksessä HE 60/2020 vp ehdotettiin muutoksia vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annettuun lakiin niin, että lain 5 §:ään sisällytettäisiin tukijärjestelmää koskeva lisäys ja lakiin lisättäisiin uusi 1 a luku, jossa säädettäisiin tuen lainsäädännöllinen perusta. Lisäksi esitysehdotukseen sisältyvien valtuussäännöksiä nojalla ehdotettiin annettavaksi tukea koskeva ensimmäinen määräaikainen valtioneuvoston asetus.

Asetusta sovelletaan maatalousmaan kipsikäsittelynä myönnettävään tukeen. Maatalousmaan kipsikäsittely on osa pääministeri Sanna Marinin hallituksen hallitusohjelmaan kuuluvaa vesiensuojelun tehostamisohjelmaa. Maatalousmaan kipsikäsittely sisältyy merenhoidosuunnitelman toimenpideohjelmaan. Laki vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain muuttamisesta sekä valtioneuvoston asetus maatalousmaan kipsikäsittelyyn vuosina 2020—2025 myönnettävästä tuesta ovat tulleet voimaan 1.7.2020.

Tuloverolain 29 §:n mukaan verovelvollisen rahana tai rahanarvoisena etuutena saama tuki on saajalleen veronalaista tuloa. Osittain tai kokonaan verovapaista ansiotuloista säädetään lain 87—92 c §:ssä. Maatilatalouden tuloverolain 4 §:ssä säädetään maatalouden puhtaasta tulosta. Lain 4 §:n 1 momentin mukaan maatalouden verovuoden puhdas tulo on maataloudesta rahana tai rahanarvoisena etuutena verovuonna saatujen tulojen ja tulojen hankkimisesta tai säilyttämisestä johtuneiden menojen erotus. Niin ikään elinkeinoverolain 4 §:n mukaan veronalaisia elinkeinotuloja ovat elinkeinotoiminnassa rahana tai rahanarvoisena etuutena saadut tulot. Lain 6 §:ssä puolestaan on listattu tuloja, jotka pääsäännöstä poiketen eivät ole veronalaista elinkeinotoiminnan tuloa.

Suomen verojärjestelmässä lähtökohtana on tulojen laaja veronalaisuus. Tässä esityksessä tarkoitettujen uusien luonnon- ja vesistönsuojelullisten tukien säätäminen verovapaaksi, siltä osin kuin on kysymys muuna kuin rahana saatavasta tuesta, on poikkeus verojärjestelmän yleisistä

periaatteista. Poikkeus on kuitenkin perusteltu sen vuoksi, että kyseiset tukitoimenpiteet toteutetaan maanomistajan suostumuksella ELY-keskuksen toimesta ja kustannuksella. Tuki koostuu tavaroista ja palveluista. Tällaisesta toimenpiteestä maanomistajalle mahdollisesti syntyvän rahanarvoisen edun perusteen ja määrän määrittäminen yksiselitteisesti olisi vaikeaa ja saattaisi johtaa käytännössä epätoivottaviin tulkintatilanteisiin. Kun otetaan huomioon mahdollisesti aiheutuvan edun oletettavasti suhteellisen pieni määrä, tulkinnallisen epävarmuuden välttäminen säätämällä etu tässä tilanteessa verovapaaksi on perusteltua.

3 Tavoitteet

Ahvenanmaan mediamaksu

Ahvenanmaan maakuntalain mukaisen yhteisön mediamaksun säätämisen elinkeinotoiminnasta aiheutuneesta tulosta vähennyskelpoiseksi menoksi elinkeinoverolaissa ja maatilatalouden tuloverolaissa sekä toisaalta luonnollisen henkilön mediamaksun säätämisen verotuksessa vähennyskelvottomaksi menoksi tuloverolaissa tavoitteena on saattaa sekä Manner-Suomen alueella että Ahvenanmaan maakunnassa yleisesti verovelvolliset yhteisöt ja luonnolliset henkilöt mahdollisimman yhdenvertaiseen asemaan keskenään asuinpaikastaan riippumatta. Lisäksi yhteisön mediamaksun yhtenäisellä kohtelulla suhteessa yhteisön yleisradioveroon tavoitellaan hallinnollista sujuvuutta ja verolaskennan yksinkertaisuutta tilanteissa, joissa Ahvenanmaalla verovelvollisille yhteisöille lasketaan kaksinkertaisen verotuksen poistamiseksi veronhuojennuksia yhteisön tuloveron ja maakuntaveron välillä.

Eräiden luonnon- ja vesiensuojelullisten tukien verovapaus

Ehdotuksessa tarkoitettujen luonnon- ja vesiensuojelullisten muiden kuin rahallisten tukien verovapaaksi säätämisen tavoitteena on selkeyttää oikeustilaa ja välttää tulkintakysymyksiä siitä, onko tuen saajalle joissain marginaalisissa tilanteissa saattanut aiheutua rahanarvoista etuutta, joka tulisi lukea veronalaiseksi tuloksi. Ympäristöministeriössä on arvioitu, että mainitut tavaroina ja palveluina myönnettävät tuet ovat ensisijaisesti luonnon- ja vesiensuojelullisia, tuen perusteena olevilla toimilla ei tavoitella tuloja eikä toimista lähtökohtaisesti aiheudu myöskään mitään muutakaan rahanarvoiseksi katsottavaa etuutta tuen saajalle.

4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

4.1 Keskeiset ehdotukset

Ahvenanmaan mediamaksu

Esityksessä ehdotetaan, että yhteisön mediamaksu olisi elinkeinoverolain ja maatilatalouden tuloverolain mukaan vähennyskelpoinen meno. Elinkeinoverolain 8 §:n 1 momentin 19 kohtaa ehdotetaan muutettavaksi lisäämällä kohtaan maininta Ahvenanmaan maakuntalain mukaisesta mediamaksusta. Lisäksi ehdotetaan muutettavaksi maatilatalouden tuloverolain 6 §:n 1 momentin 14 kohtaa vastaavalla tavalla.

Siltä osin kuin Ahvenanmaan kunnallisveroa koskevat säännökset tulon veronalaisuudesta tai menon vähennyskelpoisuudesta poikkeavat elinkeinoverolaista tai maatilatalouden tuloverolaista, Ahvenanmaan kunnallisveron määrän laskemista varten yhteisölle joudutaan erikseen määrittämään Ahvenanmaan kunnallisverotusta koskevien säännösten mukainen verotettava tulo. Verotettava tulo jouduttaisiin määrittämään erikseen Ahvenanmaan kunnallisveron määrittämistä varten myös siinä tapauksessa, että yhteisön mediamaksu olisi vähennyskelpoinen Ahvenanmaan kunnallisverotuksessa, mutta ei yhteisön tuloverotuksessa muutoin. Tästä aiheutuisi

verovelvollisille ja Verohallinnolle ylimääräistä hallinnollista työtä. Mediamaksun verokohtelu olisi tällöin erilainen kuin yhteisön yleisradioveron, mitä ei voida pitää toivottavana.

Lisäksi ehdotetaan säädettäväksi luonnollisen henkilön mediamaksu tuloverotuksessa vähennyskeltottomaksi eräksi. Mediamaksu on tulon perusteella suoritettava välitön vero. Lähtökohteisesti vero ei ole verotuksessa vähennyskelpoinen erä, ellei sitä nimenomaisesti ole säädetty vähennyskelpoiseksi. Kuitenkin, koska tuloverolain 31 §:n 8 momentissa säädetään vastaavalla tavalla yleisradioveron vähennyskeltottomuudesta, on yhdenmukaisuuden kannalta tarkoituksenmukaista laajentaa nykyisen 31 §:n 8 momentin yleisradioveron vähennyskeltottomuutta koskeva säännös koskemaan myös luonnollisen henkilön mediamaksua. Luonnollisen henkilön mediamaksu on nimenomaisesti säädetty vähennyskeltottomaksi eräksi myös Ahvenanmaan maakuntaverotuksessa Ahvenanmaan maakuntalain, landskapslag om ändring av 9 § kommunalskattelagen för landskapet Åland (2019:107), nojalla.

Eräiden luonnon- ja vesiensuojelullisten tukien verovapaus

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi muutokset tuloverolakiin, elinkeinoverolakiin sekä maatilatalouden tuloverolakiin niin, että vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain 1 a luvun sekä luonnonsuojelulain ehdotetun 1 a luvun mukaiset tuet olisivat saajalleen verovapaita silloin, kun tuki myönnetään muuna kuin rahana.

Kyseisissä tukimuodoissa on kysymys pelkästään luonnon- ja vesiensuojeluun liittyvistä toimenpiteistä, joilla ei tavoitella hyötyä tuen saajalle, vaan yleisemmin luonnolle ja pinta- ja pohjavesille sekä merelle. Tuettujen toimenpiteiden sisältöä, tavoitteita ja perusteluita on selostettu ympäristöministeriön antamissa hallituksen esityksissä (HE 60/2020 vp ja HE 116/2020 vp).

Verotuksen kannalta olennaista on kyseisten tukien luonne pääasiassa luonnon- ja vesiensuojelullisina toimenpiteinä, joiden tarkoituksena ei ole tuottaa tuloa tai mitään muutakaan etua tai hyötyä itse tuensaajalle. Tuki myönnettäisiin tavaroina ja palveluina. Joissain tilanteissa tuesta saattaisi jopa aiheutua vahinkoa tuen saajalle, kuten maa-aineksen laadun heikkenemistä. Koska tilanteet, joissa tukea voitaisiin soveltaa, voivat kuitenkin olla hyvin moninaisia, saattaisi toisaalta joissain tapauksissa tuensaajalle vastaavasti aiheutua rahanarvoiseksi luokiteltavaa etuutta, esimerkiksi maa-aineksen laadun paranemista. Ympäristöministeriössä on kuitenkin arvioitu, että selkeässä valtaosassa tapauksia tuensaajalle ei aiheutuisi haittaa taikka hyötyä tukitoimenpiteestä, vaan toimenpide olisi lähtökohteisesti pelkästään luonnon- ja vesiensuojelullinen. Epäselvien tulkintatilanteiden välttämiseksi sen suhteen, onko jossain marginaalisissa tapauksissa tukitoimenpiteestä mahdollisesti aiheutunut tuensaajalle hyötyä, joka voitaisiin verotuksessa tulkita rahanarvoiseksi etuudeksi ja siten veronalaiseksi, ehdotetaan kyseessä olevat tukitoimenpiteet säädettäväksi kokonaan verovapaiksi. Tulkintatilanteita voisi muutoin syntyä paitsi hyödyn tai rahanarvoisen etuuden aiheutumisesta myös sen määrästä.

Mikäli tukitoimenpiteen vastaanottamisesta saattaisi aiheutua maanomistajalle veroseuraamuksia, mutta maanomistaja ei saisi toimenpiteestä itselleen mitään etua tai hyötyä, ei maanomistaja välttämättä antaisi toimille lupaa veroriskin vuoksi. Kun kyseisten tukitoimenpiteiden verovapaudesta olisi nimenomaisesti säädetty ja tukitoimenpiteiden verokohtelu olisi selvä, ei verotuksellinen epävarmuus vaarantaisi luonnon- ja vesiensuojelun tukijärjestelmien tarkoituksen toteutumista.

Ehdotetun luonnonsuojelulain 1 a luvun sekä vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain 1 a luvun mukaiset tuet koostuisivat tuen saajalle luovutettavista tavaroista ja palveluista. Verovapauden edellytyksenä olisikin, että tukea ei makseta tuen saajalle rahana, vaan tuki saataisiin tavarana tai palveluna. Mikäli osa tuesta maksettaisiin rahana, tämä osa tuesta

olisi normaalisti veronalaista tuloa tuensaajalle, jolloin myös vastaavin osin tukitoimenpiteestä tuensaajalle aiheutuneet kulut olisivat normaalisti vähennyskelpoisia. Tuen saajana voisi olla yksityishenkilö, yritys tai muu yhteisö taikka julkisyhteisö, joten tuen verovapaudesta tulisi lisätä säännökset tuloverolakiin, elinkeinoverolakiin sekä maatilatalouden tuloverolakiin.

Edellä selostetun perusteella esitetään lisättäväksi elinkeinoverolain 6 §:n 1 momenttiin uusi 7 alakohta, maatilatalouden tuloverolain 4 §:ään uusi 5 momentti sekä tuloverolakiin uusi 92 d §, joissa kaikissa säädettäisiin ehdotetussa luonnonsuojelulain 1 a luvussa tarkoitettu tuki luonnon monimuotoisuuden suojeluun ja hoitoon sekä vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain 1 a luvussa tarkoitettu vesienhoidon ja merenhoidon toimenpiteiden edistämisen tuki saajalleen verovapaaksi silloin, kun tukea ei makseta rahamääräisenä.

Tuloverolaki, elinkeinoverolaki sekä maatilatalouden tuloverolaki ovat valtiovarainministeriön hallinnonalaan kuuluvia säädöksiä, kun taas luonnonsuojelulaki sekä laki vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä sekä näiden nojalla annettavat valtioneuvoston asetukset luonnon- ja vesiensuojelullisista tukitoimenpiteistä kuuluvat ympäristöministeriön hallinnonalaan. Tässä esityksessä ehdotetaan säädettäväksi verovapaiksi ehdotetun luonnonsuojelulain 1 a luvun (HE 116/2020 vp) sekä vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain 1 a luvun mukaiset tukitoimenpiteet. Ympäristöministeriö antaisi toteutettavista tukitoimenpiteistä aina mainittujen lakien 1 a lukujen nojalla erillisen valtioneuvoston asetuksen tietyn uuden tukitoimenpiteen toteuttamisesta. Tällä hetkellä verovapaus koskisi valtioneuvoston asetuksen maatalousmaan kipsikäsittelyyn vuosina 2020—2025 myönnettävästä tuesta mukaista tukea maatalousmaan kipsikäsittelylle sekä ehdotetun valtioneuvoston asetuksen perinnebiotooppien kunnostuksen ja hoidon tuesta mukaista tukea. Uusien suunniteltujen tukitoimenpiteiden verovapauden perusteiden arvioinnissa ympäristöministeriö tekisi asiassa yhteistyötä valtiovarainministeriön kanssa.

4.2 Pääasialliset vaikutukset

Ahvenanmaan mediamaksu – taloudelliset vaikutukset ja viranomaisvaikutus

Yhteisön mediamaksun vähennyskelpoisuudella ei olisi merkittävää vaikutusta yhteisöveron tuottoon. Lisäksi osa vähennyksen vaikutuksesta kohdistuisi Ahvenanmaan kunnallisveroon, joten mediamaksun vähennyskelpoisuuden aiheuttama vähennys yhteisöveron tuottoon olisi hyvin vähäinen. Luonnollisen henkilön mediamaksun vähennyskeltottomaksi säätäminen ei muuta olemassa olevaa oikeustilaa eikä ehdotuksella tältä osin ole taloudellisia vaikutuksia.

Yhteisön mediamaksun vähennyskelpoiseksi säätämisen arvioidaan lisäksi selkeyttävän viranomaistyötä ja vähentävän hallinnollista taakkaa tilanteissa, joissa Ahvenanmaalla verovelvollisille yhteisöille lasketaan kaksinkertaisen verotuksen poistamiseksi veronhuojennuksia tuloveron ja maakuntaveron välillä. Ehdotuksella olisi siten positiivinen viranomaisvaikutus.

Eräiden luonnon- ja vesiensuojelullisten tukien verovapaus – taloudelliset vaikutukset ja vaikutukset toimijoiden käyttäytymiseen

Kyseessä olevien tukien verovapaaksi säätämisellä ei arvioida olevan vaikutusta valtion verotuottoihin, sillä tuista voisi mahdollisesti aiheutua veronalaiseksi katsottavaa rahanarvoista etuutta vain hyvin harvoissa tilanteissa, jos ollenkaan. Näin ollen tukien verovapaaksi säätämisellä ei ole fiskaalista vaikutusta. Vaikutusta arvioidaan kuitenkin olevan oikeustilaa selkeyttävästi, minkä arvioidaan kannustavan toimijoita tukien hakemiseen veroseuraamusten ollessa yksiselitteiset ja tuen hakijan kannalta positiiviset.

5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset

Eräiden luonnon- ja vesiensuojelullisten tukien verovapaus

Vaihtoehtona ehdotetulle tukien verovapaaksi säätämislle olisi jättää ehdotetut muutokset verolakeihin säätämättä, jolloin kyseessä olevat tuet katsottaisiin saajalleen veronalaiseksi tuloksi. Koska kumpikin kyseessä olevista tuista on tarkoitettu tarjottavaksi saajalleen tavarana tai palveluna eikä rahana niin, ettei myöskään rahanarvoista etuutta synny, käytännössä veronalaista tuloa ei juuri missään tapauksissa muodostuisi. Mikäli kyseisiä tukia ei nimenomaisesti säädettäisi verovapaiksi, saattaisi syntyä tulkintaongelmia siitä, onko tuensaajalle mahdollisesti aiheutunut jonkinlaista rahanarvoiseksi etuudeksi verrattavaa etua, joka tulisi katsoa saajansa veronalaiseksi tuloksi. Veronalaisen edun mahdolliseen muodostumiseen ja määrään liittyvien tulkintaongelmien välttämiseksi asian valmistelun yhteydessä on katsottu tarkoituksenmukaisimmaksi säätää ehdotetun luonnonsuojelulain 1 a luvun sekä vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain 1 a luvun mukaiset tuet verovapaiksi.

6 Lausuntopalaute

[XX]

7 Voimaantulo

Ehdotetaan, että tässä esityksessä ehdotetut lait tulevat voimaan 1.1.2021. Lakeja ehdotetaan verotuksessa sovellettavaksi alla esitetyllä tavalla.

Ahvenanmaan mediamaksu

Ehdotettuja tuloverolain 31 §:n 8 momenttia, elinkeinoverolain 8 §:n 1 momentin 19 kohtaa sekä maatilatalouden tuloverolain 6 §:n 1 momentin 14 kohtaa ehdotetaan sovellettavaksi ensi kertaa vuodelta 2021 toimitettavassa verotuksessa.

Eräiden luonnon- ja vesiensuojelullisten tukien verovapaus

Ehdotettua tuloverolain 92 d §:ää sekä ehdotettuja muutoksia elinkeinoverolain 6 §:n 1 momenttiin ja maatilatalouden tuloverolain 4 §:ään sovellettaisiin mainituissa lainkohdissa tarkoitettuihin tukitoimenpiteisiin aikaisintaan siitä hetkestä alkaen, kun tukitoimenpiteitä koskevat lainkohdat ja valtioneuvoston asetukset ovat tulleet voimaan ja tukitoimenpiteitä toteutetaan.

Laki vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain muuttamisesta sekä ensimmäiseen tuen muotoon sovellettava valtioneuvoston asetus maatalousmaan kipsikäsitteilyyn vuosina 2020—2025 myönnettävästä tuesta ovat tulleet voimaan 1.7.2020. Suunnitellun luonnonsuojelulain 1 a luvun sekä sen nojalla annettavaksi suunnitellun ensimmäisen valtioneuvoston asetuksen, asetus perinnebiotooppien kunnostuksen ja hoidon tuesta, on tarkoitus tulla voimaan syksyllä 2020.

Sikäli kun suunnitellussa luonnonsuojelulain 1 a luvussa ja sen nojalla annettavissa tukikohtaisissa valtioneuvoston asetuksissa tai vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain 1 a luvussa ja sen nojalla annettavissa tukikohtaisissa valtioneuvoston asetuksissa tarkoitettuja tukitoimenpiteitä toteutetaan jo vuoden 2020 aikana, sovellettaisiin ehdotettuja lakeja tältä osin

jo vuoden 2020 verotuksessa. Näistä ensimmäinen tukitoimenpide olisi maatalousmaan kipsikäsittelynä myönnettävä vesienhoitoa ja merenhoito koskeva tuki.

8 Suhde muihin esityksiin

8.1 Esityksen riippuvuus muista esityksistä

Ehdotetut muutokset koskien tuloverolain 92 d §:n, elinkeinoverolain 6 §:n 1 momentin ja maatilatalouden tuloverolain 4 §:n säännöstä perinnebiotooppien kunnostukselle ja hoidolle myönnettävän tuen verovapaudesta ovat riippuvaisia siitä, että suunniteltu luonnonsuojelulain 1 a luku sekä sen nojalla annettava valtioneuvoston asetus perinnebiotooppien kunnostuksen ja hoidon tuesta toteutuu suunnitellun mukaisesti. Mikäli ehdotettu tuki ei toteudu, ei tarvetta myöskään mainitun tuen verovapaaksi säätämiseksi ole. Mikäli tuki toteutuu luonteensa puolesta olennaisesti erisältöisinä, tulee tuen verotuksellinen kohtelu ja perustelut sekä mahdollinen tarve verovapaaksi säätämiseksi arvioida uudelleen.

9 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Esitystä valmisteltaessa on pidetty tarpeellisenä arvioida esitykseen sisältyvää ehdotusta eräiden luonnon- ja vesiensuojelullisten tukien verovapauden takautuvasta voimaantulosta perustuslain 81 §:n kannalta, sillä ehdotus tarkoittaa tältä osin verolain taannehtivaa voimaantuloa.

Perustuslain 81 §:n 1 momentin mukaan valtion verosta säädetään lailla, joka sisältää säännökset verovelvollisuuden ja veron suuruuden perusteista sekä verovelvollisen oikeusturvasta. Perustuslakiin ei kuitenkaan sisälly yleistä taannehtivan verolain kieltoa. Perustuslakivaliokunta on katsonut, muun muassa lausunnossaan PeVL 1/2009 vp, että ”yleisistä oikeusperiaatteista – kuten ennakoitavuuden ja kohtuullisuuden vaatimuksista – lähtien voidaan muotoilla lähtökohta, jonka mukaan taannehtivaa verolainsäädäntöä tulee välttää. Tästä huolimatta yksittäisiin tapauksiin saattaa liittyä sellaisia erityispiirteitä, että taannehtivankaan verolainsäädännön hyväksyminen ei muodostu suorastaan valtiosäädännön vastaiseksi.” Perustuslakivaliokunta on samassa lausunnossaan lausunut, että myös verolakeihin liittyy oikeus luottaa verovelvollisuuden kannalta olennaisia oikeuksia ja velvollisuuksia sääntelevän lainsäädännön pysyvyyteen niin, että tällaisia seikkoja ei voida säännellä tavalla, joka kohtuuttomasti heikentäisi verovelvollisen oikeusasemaa. Myös jo lausunnossaan PeVL 3/1983 vp perustuslakivaliokunta on katsonut verolain taannehtivuuden olevan hyväksyttävissä silloin, kun kyse on verovelvollisen asemaa parantavasta toimesta: ”Puuttumatta kysymykseen taannehtivien verolakien valtiosääntöoikeudellisesta arvioinnista enemmän perustuslakivaliokunta kuitenkin katsoo, ettei valtiosääntöoikeudellista estettä ole sille, että tavallisella lailla säädetään verotuksen taannehtivasta helpottamisesta”.

Perustuslakivaliokunta on myös muun muassa lausunnoissaan PeVL 39/2006 vp ja PeVL 56/2005 vp viitannut arviointiin osapuolten oikeusaseman heikkenemisestä omaisuuden suojan kannalta. Lausunnossaan PeVL 39/2006 vp valiokunta totesi, että lakiehdotuksen vaikutusten ollessa velallisen asemaan vain positiivisia, ei ehdotetun mukaista korkotason muuttamista katsottu perustuslain turvaaman omaisuudensuojan kannalta ongelmalliseksi.

Esitysehdotuksessa eräiden luonnon- ja vesiensuojelullisten tukien verovapautta ehdotetaan säädettäväksi sovellettavaksi takautuvasti jo verovuodelta 2020 toimitettavassa verotuksessa. Viitaten perustuslakivaliokunnan edellä esitettyihin aiempiin lausuntoihin nyt ehdotettu tukien verovapaaksi säätäminen ei heikentäisi verovelvollisen oikeusasemaa miltään osin, vaan päinvastoin parantaisi sitä. Näin ollen kyseisten tukien verovapauden taannehtivan soveltamisen ei

arvioida olevan perustuslain 81 §:n kannalta ongelmallista. Lisäksi, mikäli verovapautta ei sovellettaisi taannehtivasti, saattaisi tämä asettaa tuensaajat eriarvoiseen asemaan tukitoimenpiteen vastaanottamisajankohdan perusteella, mitä ei myöskään voida pitää toivottavana. Verovapauden taannehtivan soveltuvuuden on arvioitu olevan perusteltua ja tarkoituksenmukaista, jotta tukien luonnon- ja vesiensuojelulliset tavoitteet voidaan turvata myös siltä osin kuin tukitoimenpiteitä on ehditty toteuttaa vuoden 2020 aikana ennen ehdotettujen verolain muutosten voimaantuloa.

Arvioinnin perusteella lakiehdotukset ehdotetaan hyväksyttäväksi tavallisen lain säätämisjärjestyksessä.

Ponsi

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 6 ja 8 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan elinkeinotulon verottamisesta annetun lain (360/1968) 8 §:n 1 momentin 19 kohta, sellaisena kuin se on laissa 788/2016, sekä
lisätään 6 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 1077/2008 ja 456/2015, uusi 7 kohta seuraavasti:

6 §

Veronalaista tuloa eivät ole:

7) Luonnonsuojelulain (1096/1996) 1 a luvussa eikä vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain (1299/2004) 1 a luvussa tarkoitettu tuki silloin, kun kyseiset tuet myönnetään tuensaajalle tavarana tai palveluna.

8 §

Edellä 7 §:ssä tarkoitettuja vähennyskelpoisia menoja ovat muun ohessa:

19) yleisradioverosta annetun lain (484/2012) nojalla suoritettava yhteisön yleisradiovero sekä maakuntalain, landskapslag (2019:103) om medieavgift, nojalla suoritettava yhteisön mediamaksu;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20.

Lain 6 §:n 1 momentin 7 kohtaa sovelletaan ensimmäisen kerran verovuodelta 2020 toimitettavassa verotuksessa. Lain 8 §:n 1 momentin 19 kohtaa sovelletaan ensimmäisen kerran verovuodelta 2021 toimitettavassa verotuksessa.

2.

Laki

maatilatalouden tuloverolain 4 ja 6 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maatilatalouden tuloverolain (543/1967) 6 §:n 1 momentin 14 kohta, sellaisena kuin se on laissa 491/2012, sekä
lisätään 4 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 718/1990, 1541/1992 ja 1571/2019, uusi 5 momentti seuraavasti:

4 §

Maatalouden veronalaiseksi tuloksi ei lueta luonnonsuojelulain (1096/1996) 1 a luvussa eikä vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain (1299/2004) 1 a luvussa tarkoitettua tukea silloin, kun kyseiset tuet myönnetään tuensaajalle tavarana tai palveluna.

6 §

Edellä 4 §:ssä tarkoitettuja tulon hankkimisesta tai säilyttämisestä johtuneita vähennyskelpoisia menoja ovat muun ohessa:

14) yleisradioverosta annetun lain (484/2012) nojalla suoritettava yhteisön yleisradiovero sekä maakuntalain, landskapslag (2019:103) om medieavgift, nojalla suoritettava yhteisön mediamaksu.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Lain 4 §:n 5 momenttia sovelletaan ensimmäisen kerran verovuodelta 2020 toimitettavassa verotuksessa. Lain 6 §:n 1 momentin 14 kohtaa sovelletaan ensimmäisen kerran verovuodelta 2021 toimitettavassa verotuksessa.

3.

Laki

tuloverolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tuloverolain (1535/1992) 31 §:n 8 momenttia, sellaisena kuin se on laissa 489/2012, sekä
lisätään lakiin uusi 92 d § seuraavasti:

31 §

Luonnollisia vähennyksiä koskevat erityiset säännökset

Yleisradioverosta annetussa laissa (484/2012) tarkoitettu henkilön yleisradiovero tai maakuntalaissa, landskapslag (2019:103) om medieavgift, tarkoitettu henkilön mediamaksu ei ole vähennyskelpoinen meno.

92 d §

Eräät luonnon- ja vesiensuojelulliset tuet

Veronalaista tuloa ei ole luonnonsuojelulain (1096/1996) 1 a luvussa eikä vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain (1299/2004) 1 a luvussa tarkoitettu tuki silloin, kun kyseiset tuet myönnetään tuensaajalle tavarana tai palveluna.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Lain 92 d §:ää sovelletaan ensimmäisen kerran verovuodelta 2020 toimitettavassa verotuksessa. Lain 31 §:n 8 momenttia sovelletaan ensimmäisen kerran verovuodelta 2021 toimitettavassa verotuksessa.

Helsingissä x.x.20xx

Pääministeri

Sanna Marin

Valtiovarainministeri Matti Vanhanen

1.

Laki

elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 6 ja 8 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan elinkeinotulon verottamisesta annetun lain (360/1968) 8 §:n 1 momentin 19 kohta, sellaisena kuin se on laissa 788/2016, sekä
lisätään 6 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 1077/2008 ja 456/2015, uusi 7 kohta seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

6 § §

Veronalaista tuloa eivät ole:

6 §

Veronalaista tuloa eivät ole:

7) Luonnonsuojelulain (1096/1996) 1 a luvussa eikä vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain (1299/2004) 1 a luvussa tarkoitettu tuki silloin, kun kyseiset tuet myönnetään tuensaajalle tavarana tai palveluna.

8 §

Edellä 7 §:ssä tarkoitettuja vähennyskelpoisia menoja ovat muun ohessa:

19) yleisradioverosta annetun lain (484/2012) nojalla suoritettava yhteisön yleisradiovero;

8 §

Edellä 7 §:ssä tarkoitettuja vähennyskelpoisia menoja ovat muun ohessa:

19) yleisradioverosta annetun lain (484/2012) nojalla suoritettava yhteisön yleisradiovero sekä maakuntalain, *landskapslag* (2019:103) om *medieavgift*, nojalla suoritettava yhteisön mediamaksu;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20.

Lain 6 §:n 1 momentin 7 kohtaa sovelletaan ensimmäisen kerran verovuodelta 2020 toimitettavassa verotuksessa. Lain 8 §:n 1 momentin 19 kohtaa sovelletaan ensimmäisen kerran verovuodelta 2021 toimitettavassa verotuksessa.

2.

Laki

maatilatalouden tuloverolain 4 ja 6 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maatilatalouden tuloverolain (543/1967) 6 §:n 1 momentin 14 kohta, sellaisena kuin se on laissa 491/2012, sekä
lisätään 4 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 718/1990, 1541/1992 ja 1571/2019, uusi 5 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

4 §

4 §

Maatalouden veronalaiseksi tuloksi ei lueta luonnonsuojelulain (1096/1996) 1 a luvussa eikä vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain (1299/2004) 1 a luvussa tarkoitettua tukea silloin, kun kyseiset tuet myönnetään tuensaajalle tavarana tai palveluna.

6 §

Edellä 4 §:ssä tarkoitettuja tulon hankkimisesta tai säilyttämisestä johtuneita vähennyskelpoisia menoja ovat muun ohessa:

6 §

Edellä 4 §:ssä tarkoitettuja tulon hankkimisesta tai säilyttämisestä johtuneita vähennyskelpoisia menoja ovat muun ohessa:

14) yleisradioverosta annetun lain (484/2012) nojalla suoritettava yhteisön yleisradiovero.

14) yleisradioverosta annetun lain (484/2012) nojalla suoritettava yhteisön yleisradiovero sekä maakuntalain, *landskapslag* (2019:103) om *medieavgift*, nojalla suoritettava yhteisön mediamaksu.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Lain 4 §:n 5 momenttia sovelletaan ensimmäisen kerran verovuodelta 2020 toimitettavassa verotuksessa. Lain 6 §:n 1 momentin 14 kohtaa sovelletaan ensimmäisen kerran verovuodelta 2021 toimitettavassa verotuksessa.

3.

Laki

tuloverolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tuloverolain (1535/1992) 31 §:n 8 momenttia, sellaisena kuin se on laissa
489/2012, sekä
lisätään lakiin uusi 92 d § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

31 §

31 §

Luonnollisia vähennyksiä koskevat erityiset säännökset

Luonnollisia vähennyksiä koskevat erityiset säännökset

Yleisradioverosta annetussa laissa (484/2012) tarkoitettu henkilön yleisradiovero ei ole vähennyskelpoinen meno.

Yleisradioverosta annetussa laissa (484/2012) tarkoitettu henkilön yleisradiovero tai maakuntalaissa, *landskapslag* (2019:103) om *medieavgift*, tarkoitettu henkilön mediamaksu ei ole vähennyskelpoinen meno.

92 d §

Eräät luonnon- ja vesiensuojelulliset tuet

Veronalaista tuloa ei ole luonnonsuojelulain (1096/1996) 1 a luvussa eikä vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain (1299/2004) 1 a luvussa tarkoitettu tuki silloin, kun kyseiset tuet myönnetään tuensajalle tavarana tai palveluna.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .
Lain 92 d §:ää sovelletaan ensimmäisen kerran verovuodelta 2020 toimitettavassa verotuksessa. Lain 31 §:n 8 momenttia sovelletaan ensimmäisen kerran verovuodelta 2021 toimitettavassa verotuksessa.*